



CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ
INTERNET:

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/122/99

REFORMA PODATKOWA W OPINII SPOŁECZNEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC '99

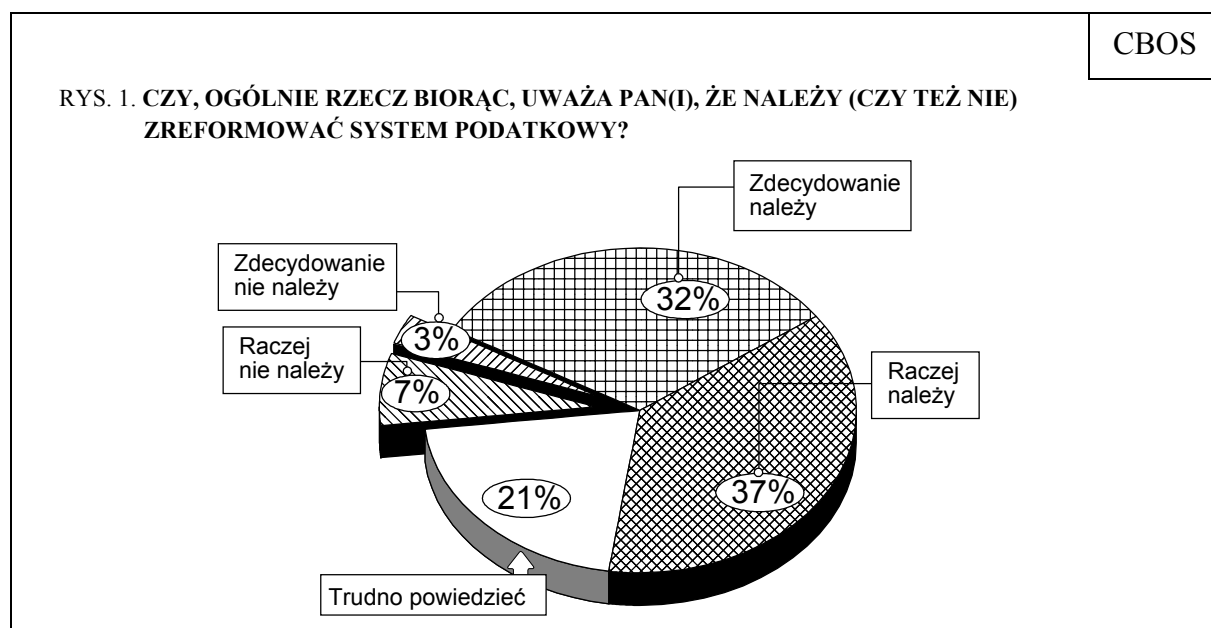
PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ Ponad dwie trzecie ankietowanych (69%) uważa, że polski system podatkowy należy zreformować. Jednak debata podatkowa nie budzi szczególnego zainteresowania - uważnie śledzi ją co czwarty respondent (23%).
- ◆ Większość badanych (78%) sądzi, że w rozliczeniach podatku od dochodów osobistych powinna obowiązywać zasada progresji podatkowej. Zwolennicy podatku liniowego stanowią 15% ogółu badanych. Opinie w tej sprawie są stabilne od maja '98.
- ◆ Istnieje powszechne poparcie społeczne dla prorodzinnych rozwiązań systemu podatkowego: wprowadzenia ulgi dla rodzin wychowujących dzieci (81%), wspólnego opodatkowania małżonków (85%) i rodzin niepełnych (83%). Sprzeciw większości badanych budzi propozycja obniżenia podatków dla osób o wyższych dochodach (74%) oraz likwidacji ulg podatkowych: budowlanej (72%), na leczenie w prywatnej służbie zdrowia (77%) oraz docelowo wszystkich lub większości ulg i odpisów (69%).
- ◆ Zdania na temat wprowadzenia dwóch zamiast trzech stawek podatku od osób fizycznych są podzielone: 30% ankietowanych popiera tę propozycję, a 41% - wyraża sprzeciw. Znaczący odsetek badanych (29%) nie ma wyrobionej opinii o zasadności wprowadzenia tej zmiany.
- ◆ Według większości ankietowanych (75%), reforma podatkowa w wersji proponowanej przez rząd będzie korzystna przede wszystkim dla najbogatszych podatników. Znacznie mniejsza liczba badanych dostrzega korzyści płynące z reformy dla osób średnio zamożnych (28%) oraz rozwoju gospodarczego kraju (22%). Tylko nieliczni respondenci (7%) uważają, że będzie ona korzystna dla osób najuboższych.

Od dłuższego czasu trwa debata podatkowa. Tuż przed realizacją naszego sondażu odbyło się w Sejmie pierwsze czytanie rządowego projektu reformy, a pełna napięć dyskusja wokół tej propozycji była szeroko komentowana przez media. Stanowisko Polaków w sprawie potrzeby zmian systemu podatkowego oraz stosunek do niektórych szczegółowych rozwiązań zawartych w projekcie reformy były przedmiotem lipcowego sondażu CBOS¹.

REFORMOWAĆ CZY NIE REFORMOWAĆ?

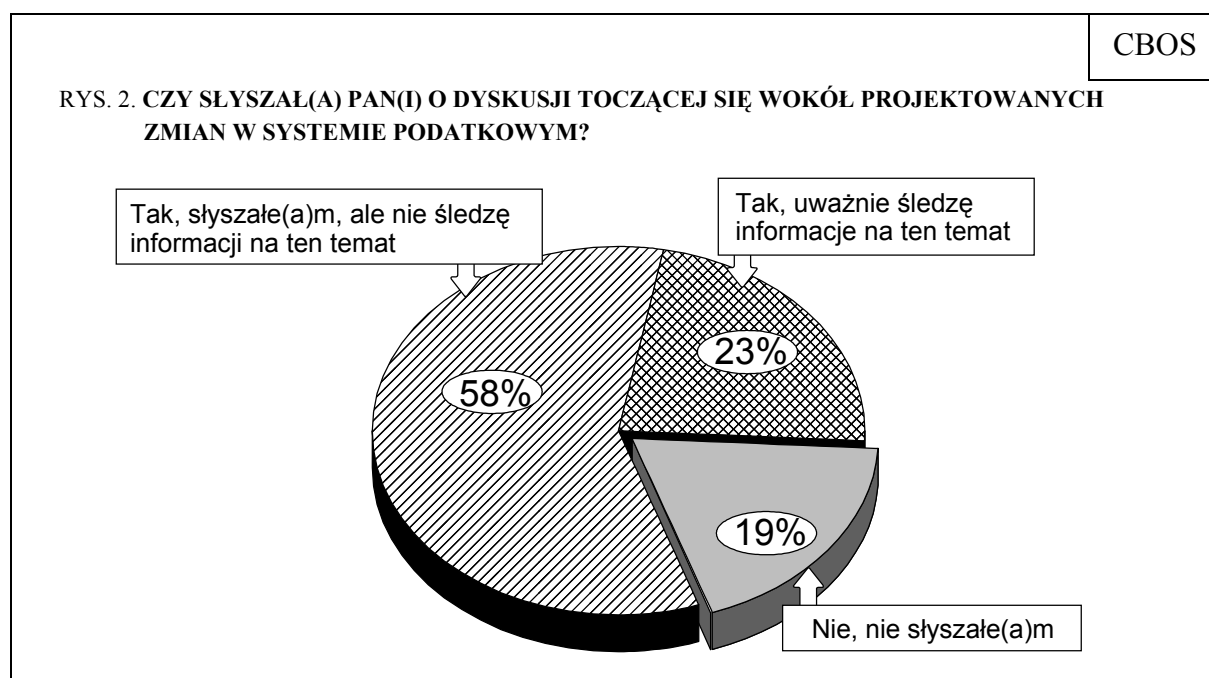
Większość ankietowanych (69%) jest przekonana, że polski system podatkowy należy zreformować, w tym 32% zajmuje w tej sprawie zdecydowane stanowisko. Tylko co dziesiąty badany jest przeciwnego zdania (10%).



¹Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (110) przeprowadzono w dniach 7-13 lipca ‘99 na 1055-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

Co piąty respondent (21%) nie ma wyrobionego zdania na temat konieczności dokonywania zmian w obowiązującym obecnie systemie podatkowym. Są to przede wszystkim osoby, które ukończyły 65 lat (40%), nisko wykształcone (38%), rolnicy (32%).

Poparcie dla zmian systemu podatkowego nie oznacza, a tym bardziej nie jest wynikiem jakiegoś szczególnego społecznego zainteresowania publiczną debatą na ten temat rozpowszechnianą przez media. Wprawdzie zdecydowana większość ankietowanych (81%) słyszała o dyskusji toczącej się wokół projektowanych zmian w systemie podatkowym, ale tylko niespełna co czwarty z nich (23%) deklaruje, że uważnie śledzi informacje na ten temat. Pozostali (58%) przyznają, że nie poświęcali tej sprawie specjalnej uwagi. Jedna piąta ankietowanych (19%) nic nie słyszała o projektowanej reformie podatkowej.



Informacje dotyczące podatków śledzą przede wszystkim osoby dobrze wykształcone (47%) i osiągające dochody powyżej 799 zł *per capita* (49%). Najczęściej interesują się nimi przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (54%), ale stosunkowo często także pracownicy umysłowi niższego szczebla (37%) i respondenci pracujący na własny rachunek (35%).

JAKI PODATEK?

Większość ankietowanych opowiada się za podatkiem progresywnym (78%), a poziom poparcia dla progresji podatkowej jest stabilny od maja '98. Można przypuszczać, że zasada ta, według której bogaci płacą wyższe podatki, a biedni - niższe, zaspokaja „poczucie sprawiedliwości społecznej”. Zyskuje ona akceptację większości przedstawicieli wszystkich grup społecznych, również osiągających najwyższe dochody i zadowolonych z własnej sytuacji materialnej.

Tabela 1

Które z poniższych stwierdzeń jest bliższe Pana(i) poglądom?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	V '98	IX '98	VII '99
	w procentach		
Podatki każdego powinny stanowić taki sam procent (część) jego dochodów - niezależnie od tego, ile ktoś zarabia i jaka jest jego sytuacja rodzinna	17	17	15
czy też: Podatki kogoś, kto więcej zarabia, powinny stanowić większy procent (część) jego dochodów, a podatki kogoś, kto mniej zarabia, powinny stanowić mniejszy procent (część) jego dochodów - niezależnie od tego, jaka jest sytuacja rodzinna tych ludzi	77	77	78
Trudno powiedzieć	6	6	7

Zwolennikami podatku liniowego są przede wszystkim osoby o wysokim statusie społecznym i ekonomicznym. Za liniowością opowiada się ponad jedna czwarta badanych z wyższym wykształceniem (27%), co trzeci przedstawiciel kadry kierowniczej i inteligencji (34%) i co czwarty respondent (26%) pozytywnie oceniający swoją sytuację materialną.

O ile publiczna debata wokół reformy podatkowej nie wpłynęła na stosunek Polaków do zasady progresywności, o tyle dyskusja wokół projektu likwidacji ulg i odpisów podatkowych dość radykalnie zmieniła stabilne od dłuższego czasu opinie na ten temat. Od ostatniego pomiaru zrealizowanego w grudniu '98 wyraźnie spadło poparcie dla systemu,

w którym „podatki są trochę niższe, ale bez ulg i odpisów” (z 66% do 44%), wzrosło zaś poparcie dla systemu, w którym „podatki są trochę wyższe, ale za to z większą możliwością odpisów” (z 16% do 29%), zwiększył się też odsetek respondentów, którzy nie mają wyrobionego zdania w tej kwestii.

Tabela 2

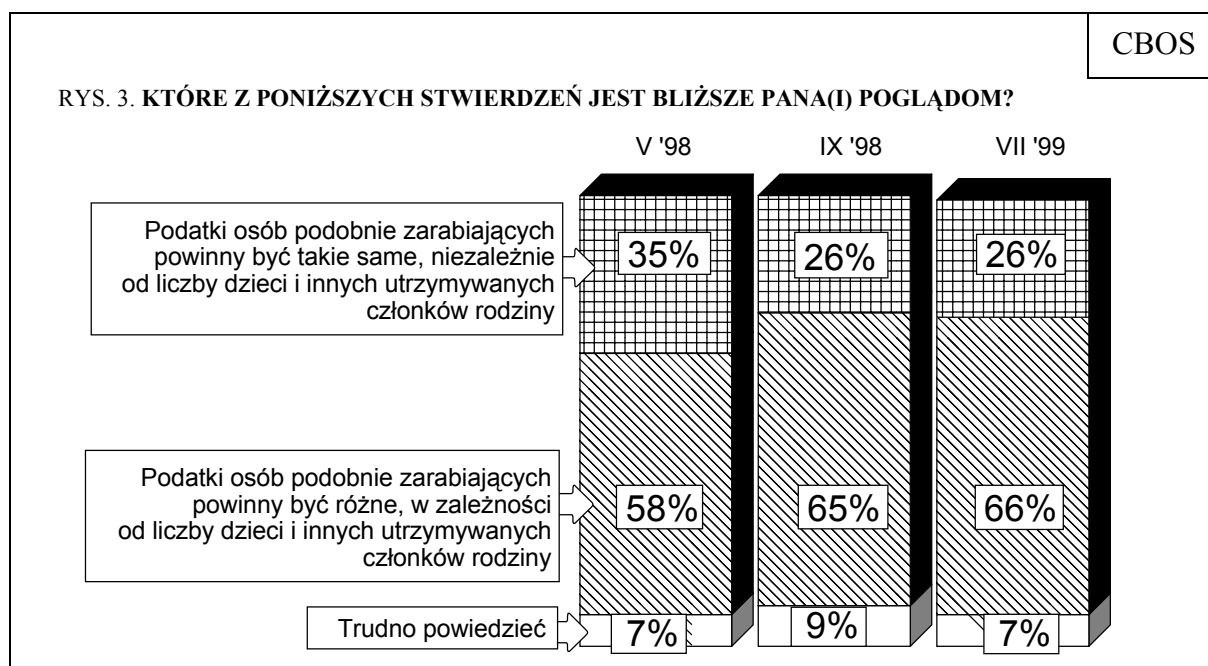
Czy, Pana(i) zdaniem, podatki dochodowe powinny być:	Wskazania respondentów według terminów badań				
	IV '97	IV '98	IX '98	XII '98	VII '99
	w procentach				
- trochę niższe, ale bez ulg i odpisów	72	74	65	66	44
- trochę wyższe, ale za to z większą możliwością odpisów	12	10	19	16	29
Trudno powiedzieć	16	16	16	18	27

Jakkolwiek wyraźnie rysuje się społeczne zróżnicowanie opinii na temat podatków, to zbyt duży odsetek osób, które nie zajmują stanowiska w tej sprawie, podważa zasadność analizy tych zróżnicowań. Należy raczej wnioskować, że debata nad reformą podatkową zdestabilizowała ukształtowany wcześniej społeczny stosunek do podatków i ulg podatkowych.

WIELKOŚĆ RODZINY A PODATKI

Od ostatniego pomiaru przeprowadzonego jesienią '98 nie zmieniło się poparcie dla wprowadzenia ulgi rodzinnej zależnej od liczby osób pozostających na utrzymaniu rodziny - czyli podatku uwzględniającego tzw. iloraz rodzinny. W dotychczasowych dyskusjach nad reformą podatkową sprawa ilorazu rodzinnego pojawiała się już wielokrotnie. Wkrótce po realizacji naszego sondażu sejmowa komisja rodziny znowu wystąpiła z propozycją wprowadzenia ilorazu rodzinnego jako zasady obowiązującej przy opodatkowaniu dochodów osobistych.

We wszystkich grupach wyróżnionych ze względu na położenie społeczne i ekonomiczne oraz deklarowaną orientację polityczną zwolennicy tego sposobu naliczania podatku dochodowego przeważają nad jego przeciwnikami. Wątpliwe jednak, czy ankietowani dokładnie wiedzą, za czym się opowiadają. Należy to traktować raczej jako ogólne poparcie dla systemu prorodzinnego niż jako akceptację skomplikowanych obliczeń podatkowych opartych na ilorazie rodzinnym.



Poparcie dla prorodzinnych rozwiązań systemowych jeszcze wyraźniej zaznacza się w stosunku ankietowanych do konkretnych propozycji zawartych w rządowym projekcie reformy.

STOSUNEK DO NIEKTÓRYCH RZĄDOWYCH ROZWIĄZAŃ SYSTEMOWYCH

Akceptacja potrzeby zreformowania polskiego systemu podatkowego nie oznacza poparcia dla konkretnych rozwiązań proponowanych przez rząd. Przeciwnie, niektóre rządowe propozycje zmian napotykają silny społeczny sprzeciw.

Tabela 3

Trwa dyskusja nad rządowym projektem reformy podatkowej. Co Pan(i) sądzi o niektórych zmianach zawartych w tym projekcie? Proszę określić, czy jest Pan(i) zwolennikiem czy przeciwnikiem:	Zwolennicy	Przeciwnicy	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– obniżenia podatków dla osób o wyższych dochodach	17	74	9
– likwidacji ulgi budowlanej w roku 2000	15	72	13
– zniesienia ulgi na leczenie w prywatnej służbie zdrowia w roku 2000	13	77	11
– wprowadzenia w roku 2001 dwóch stawek podatku od osób fizycznych zamiast trzech, tak jak jest obecnie	30	41	29
– likwidacji w roku 2001 wszystkich lub większości ulg i odpisów podatkowych	17	69	15
– wprowadzenia ulgi podatkowej dla rodzin wychowujących dzieci	81	11	8
– utrzymania możliwości wspólnego opodatkowania małżonków	85	4	11
– utrzymania możliwości wspólnego opodatkowania rodziców i dzieci w rodzinach niepełnych	83	5	12

Mniej więcej trzech na czterech ankietowanych sprzeciwia się rządowej propozycji obniżenia w przyszłości podatków dla osób o wyższych dochodach (74%), likwidacji ulgi budowlanej (72%) i zniesienia ulgi na leczenie w prywatnej służbie zdrowia (77%). Duża jednomyślność istnieje zwłaszcza w kwestii likwidacji ulgi budowlanej i na prywatne leczenie. We wszystkich grupach społecznych i demograficznych, bez względu na deklarowaną przez badanych orientację polityczną, sprzeciw wobec tych propozycji wyraźnie przeważa nad ich aprobatą.

Nieco większe zróżnicowanie opinii odnotowaliśmy w stosunku do propozycji obniżenia stawek podatkowych osobom osiągającym wyższe dochody, chociaż i w tym przypadku we wszystkich wyróżnionych grupach społecznych dominują jej przeciwnicy. Najwięcej zwolenników obniżania górnych stawek podatkowych jest wśród badanych pracujących na własny rachunek (47%), przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (37%) oraz osób osiągających dochody powyżej 799 zł *per capita* (33%).

Z dezaprobatą większości respondentów (68%) spotkał się również projekt likwidacji wszystkich lub większości obecnych ulg i odpisów podatkowych. Warto w tym miejscu przypomnieć, że jeszcze jesienią '98 dwie trzecie ankietowanych (66%) optowało za „trochę niższymi podatkami, ale bez ulg i odpisów”, obecnie zaś 44% deklaruje poparcie dla tego

rozwiązania. Jednocześnie tylko 29% respondentów opowiada się za podatkami „trochę wyższymi, ale za to z większą możliwością odpisów”. Wskazuje to na chwiejność opinii dotyczących problemu likwidacji wszystkich lub większości ulg podatkowych, w zależności od kontekstu, w jakim o nie pytamy.

Co ciekawe, relatywnie największe uznanie zyskała propozycja likwidacji odpisów wśród osób najlepiej wykształconych (25%), pracujących na własny rachunek (28%), przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji (23%) oraz urzędników (22%), badanych osiągających wysokie dochody (23%) i mieszkańców największych miast (23%). Są to kategorie społeczne, o których wiadomo, że częściej niż pozostałe korzystały do tej pory z wszelkich możliwości ulg i odpisów podatkowych. Można przypuszczać, że w opinii tych grup obniżenie podatków dla osób lepiej zarabiających zrekompensowałoby straty wynikające z likwidacji ulg podatkowych.

Opinie o wprowadzeniu docelowo dwóch stawek podatkowych - zamiast obecnie obowiązujących trzech - są wyraźnie zróżnicowane: 30% badanych popiera ten projekt, 41% to jego przeciwnicy, a 29% nie ma wyrobionego zdania w tej sprawie. Projekt ten popierają przede wszystkim te same grupy społeczne, które akceptują obniżenie podatków dla osób lepiej zarabiających, jednak analizę społecznych zróżnicowań opinii utrudnia znaczący odsetek ankietowanych deklarujących brak wyrobionego zdania w tej kwestii.

Projekt wprowadzenia ulgi prorodzinnej dla osób wychowujących dzieci, a zwłaszcza utrzymanie prorodzinnego sposobu rozliczeń podatkowych zyskał akceptację we wszystkich wyróżnionych grupach społecznych i zawodowych.

DLA KOGO JEST TA REFORMA?

Kontrowersje, jakie budzą niektóre konkretne propozycje zawarte w rządowym projekcie reformy podatkowej, wynikają prawdopodobnie stąd, że w opinii społecznej planowana reforma jest przede wszystkim korzystna dla osób najzamożniejszych (75%) i niekorzystna dla najuboższych (68%) oraz dla ludzi, z którymi identyfikują się ankietowani (59%).

Tabela 4

Jak Pan(i) sądzi, czy proponowana przez rząd reforma podatkowa będzie korzystna czy też niekorzystna dla:	Korzystna	Ani korzystna, ani niekorzystna	Niekorzystna	Trudno powiedzieć
	w procentach			
- osób najzamożniejszych	75	4	3	18
- osób średnio zamożnych	28	29	19	24
- rozwoju gospodarczego kraju	22	18	24	36
- ludzi takich jak Pan(i)	11	14	59	16
- osób najuboższych	7	9	68	16

Istnieje duża zgodność opinii, że głównymi beneficjentami dyskutowanej wersji reformy podatkowej będą ludzie bogaci. Wprawdzie w ocenie skutków reformy dla osób średnio zamożnych więcej osób dostrzega plusy niż minusy, ale znaczący odsetek badanych (29%) jest zdania, że w gruncie rzeczy nie będzie ona miała znaczenia dla tej kategorii podatników.

Wśród ankietowanych przeważa opinia (59%), że proponowana reforma będzie niekorzystna dla ludzi im podobnych, czyli inaczej mówiąc dla kategorii podatników, z którymi się identyfikują. Pogląd ten dominuje we wszystkich grupach społeczno-zawodowych i demograficznych. Tylko co dziewiąty respondent (11%) oczekuje, że reforma będzie korzystna dla ludzi takich jak on sam. Nadzieje związane z korzystnymi skutkami reformy są społecznie zróżnicowane: im wyższe wykształcenie i lepsza sytuacja materialna, tym częściej ankietowani prognozują, że reforma będzie korzystna dla ludzi im podobnych. Tak ocenia skutki reformy 37% badanych pracujących na własny rachunek, niemal co czwarty przedstawiciel kadry kierowniczej i inteligencji (23%) oraz co czwarta osoba osiągająca dochody powyżej 799 zł na osobę w rodzinie (24%). Są to zatem przedstawiciele tych samych grup społecznych, które w opinii ogółu ankietowanych będą beneficjentami reformy podatkowej.

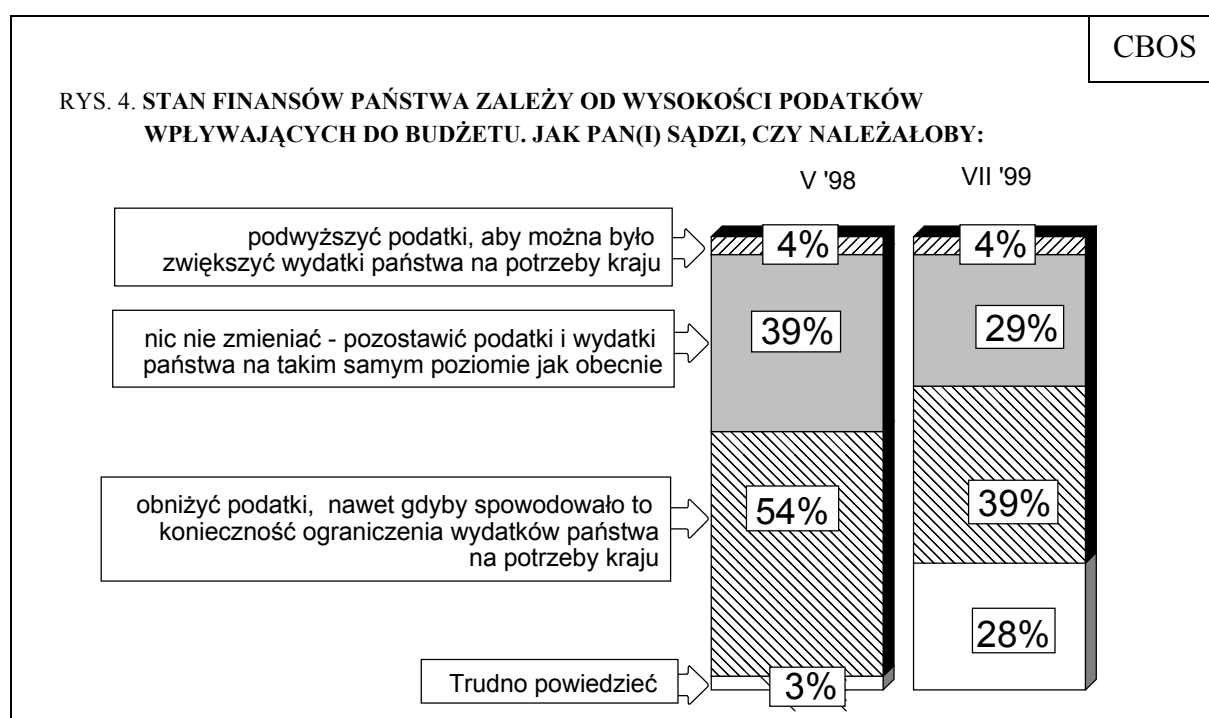
Więcej niż co trzeci ankietowany (35%) nie potrafi przewidzieć, czy zmiany systemu podatkowego będą korzystne dla rozwoju gospodarczego kraju, a zbliżone odsetki badanych oceniają projekt zmian jako korzystny (22%) i niekorzystny (24%) dla polskiej gospodarki. Jakkolwiek deklaracje respondentów świadczą o braku rozeznania i - co się z tym wiąże - niskim poparciu dla reformy ze względu na jej skutki dla gospodarki, to w niektórych grupach

społecznych jest ono znaczące: za korzystną uważa ją 41% kadry kierowniczej i inteligencji oraz 39% badanych z wyższym wykształceniem, przy relatywnie niskich odsetkach deklaracji braku opinii odnotowanych w tych grupach (odpowiednio: 18% i 17%).

We wszystkich grupach społecznych dominuje pogląd, że diskutowany projekt reformy jest niekorzystny dla ludzi najuboższych. Na tym tle wyróżniają się przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, z których co piąty (20%) jest odmiennego zdania, a dalsze 13% ocenia, że dla tej kategorii podatników reforma będzie bez znaczenia („ani korzystna, ani niekorzystna”).

PODATKI A WYDATKI PAŃSTWA

Kiedy przed ponad rokiem po raz pierwszy pytalismy o podatki i wydatki państwa, odnotowane stanowisko w tej sprawie było dość wyraźne - ponad połowa badanych za optymalne rozwiązanie uznała obniżenie podatków, nawet kosztem zmniejszenia wydatków państwa na potrzeby kraju, czyli także na potrzeby podatników. Obecnie poparcie dla tego rozwiązania wyraźnie się zmniejszyło. Trudno wnioskować, czy na zmianę opinii wpłynęła dyskusja o reformie podatkowej, zwłaszcza że tylko 23% ankietowanych uważnie ją śledzi.



W porównaniu z wynikami uzyskanymi w maju '98 stabilny pozostał tylko sprzeciw wobec zwiększenia wydatków państwa kosztem portfela podatnika (po 4%). Natomiast co do tego, które z wymienionych w pytaniu rozwiązań należałoby przyjąć za optymalne, znacząco wzrósł odsetek „niezorientowanych” (z 3% do 28%). Pociągnęło to za sobą zarówno spadek akceptacji pozostawienia podatków i wydatków państwa na obecnym poziomie (z 39% do 29%), jak i wyraźny spadek poparcia dla jednoczesnego obniżenia podatków i wydatków państwa (z 54% do 39%). Znaczące odsetki osób deklarujących brak wyrobionego zdania, zwłaszcza w niektórych dużych liczebnie grupach, np. wśród mieszkańców wsi (36%) czy badanych z wykształceniem podstawowym (35%), utrudniają analizę społecznego zróżnicowania opinii w tej sprawie. Ogólnie można więc stwierdzić, że poglądy na temat podatków i wydatków państwa są podzielone, a dynamika zmian opinii w czasie zwraca także uwagę na ich chwiejność.



Większość ankietowanych dostrzega potrzebę zmian w polskim systemie podatkowym. Nie oznacza to jednak ani szczególnego zainteresowania dyskusją toczącą się wokół reformy podatkowej, ani poparcia dla konkretnych propozycji zawartych w rządowym projekcie. Przeciwnie, rozwiązania stanowiące główne założenia reformy, jak: obniżenie podatków dla osób o wyższych dochodach, likwidacja ulgi budowlanej oraz innych ulg i odpisów podatkowych, mają nikłe poparcie społeczne. Tak więc społeczeństwo popiera rząd w sprawie potrzeby przeprowadzenia reformy podatkowej, ale społeczna wizja zmian różni się od propozycji rządowych. Można przypuszczać, iż większość ankietowanych oczekuje takich zmian, które w ich przekonaniu byłyby sprawiedliwe i korzystne dla najbiedniejszych

podatników. Wskazuje na to duże poparcie dla wszystkich rozwiązań prorodzinnych oraz akceptacja progresji podatkowej, zaspokajającej w społecznym odczuciu potrzebę „sprawiedliwości społecznej”. Wydaje się, że propozycja obniżenia podatków osobom osiągającym wyższe dochody jest źródłem społecznego przekonania, że głównymi beneficjentami reformy podatkowej w wersji proponowanej przez rząd będą przede wszystkim ludzie bogaci, podczas gdy najbiedniejsi tylko stracą na tych zmianach.

Dochodzące do opinii publicznej spory i kontrowersje wokół reformy podatkowej w gronie ekspertów nie pozostawiają wątpliwości, że jest to problematyka trudna nawet dla reformatorów, a cóż dopiero dla przeciętnego zjadacza chleba. Nie ma pewności, czy średnio zorientowany Polak rozróżnia rządową propozycję ulgi prorodzinnej dla rodzin z dwójką lub większą liczbą dzieci i poselską propozycję wprowadzenia ilorazu rodzinnego, czy potrafi dokonać bilansu korzyści i strat wynikającego dla kieszeni podatników z jednoczesnego obniżenia podatków i likwidacji ulg podatkowych, etc. Warto o tym pamiętać powołując się na opinię publiczną w tej sprawie.

Opracowała
Macieja FALKOWSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy słyszał(a) Pan(i) o dyskusji toczącej się wokół projektowanych zmian w systemie podatkowym? 1 - Tak, uważnie śledzę informacje na ten temat; 2 - Tak, słyszałem(a)m, ale nie śledzę informacji na ten temat; 3 - Nie, nie słyszałem(a)m

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	23	58	18	0	1055
Płeć					
Mężczyźni	28	55	17	0	500
Kobiety	19	61	20	0	555
Wiek					
18-24 lat	9	55	36	0	151
25-34	21	66	13	0	186
35-44	22	67	10	0	192
45-54	30	57	13	0	227
55-64	32	53	15	0	127
65 lat i więcej	23	49	27	1	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	13	59	28	0	396
Miasto do 20 tys.	29	55	15	0	134
20 - 100 tys.	20	67	12	0	210
101 - 500 tys.	27	58	14	0	184
501 tys.i więcej mieszk.	46	46	7	1	129
Wykształcenie					
Podstawowe	12	55	33	0	306
Zasadnicze zawodowe	15	64	20	0	286
Średnie	32	58	9	0	368
Wyższe	47	51	2	0	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	54	43	3	0	76
Prac.umysł.niż.szczebla	37	56	7	0	96
Pracownicy fiz.- umysł.	23	67	11	0	78
Robotnicy wykwalifikowani	17	68	15	0	124
Robotnicy niewykwalifik.	16	57	27	0	45
Rolnicy	1	84	16	0	48
Pracujący na własny rach.	35	55	10	0	48
Bierni zawodowo					
Renciści	16	55	29	0	130
Emeryci	29	49	21	1	184
Uczniowie i studenci	12	61	27	0	56
Bezrobotni	14	63	23	0	114
Gospodynie domowe i inni	16	58	27	0	53
Pracuje w:					
sferze budżetowej	43	52	5	0	102
sekt. państw.,publicznym	33	60	8	0	106
sp. właśc. pryw. i państwa	28	61	11	0	111
sekt. pryw. poza rolnict.	23	60	17	0	173
prywatnym gosp. rolnym	4	75	21	0	56
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	15	63	22	0	168
276 - 399	12	71	17	0	133
400 - 549	21	59	19	1	230
550 - 799	27	57	16	0	160
Powyżej 799 zł	49	47	4	0	144
Ocena własnych war. mater.					
Dobre	30	55	15	0	203
Średnie	22	62	15	0	498
Złe	21	55	24	0	351
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	17	67	16	0	68
Raz w tygodniu	20	62	18	0	568
1-2 razy w miesiącu	20	59	21	0	138
Kilka razy w roku	28	52	19	1	190
W ogóle nie uczestniczy	45	39	16	0	90
Poglądy polityczne					
Lewica	31	61	8	0	265
Centrum	25	58	17	1	278
Prawica	26	57	17	0	263
Trudno powiedzieć	10	57	33	0	250

Tabela 2. Trwa dyskusja nad rządowym projektem reformy podatkowej.
Co Pan(i) sądzi o niektórych zmianach zawartych w tym projekcie?
Proszę określić, czy jest Pan(i) zwolennikiem czy przeciwnikiem
wprowadzenia w roku 2001 dwóch stawek podatku od osób fizycznych
zamiast trzech, tak jak jest obecnie

(%)

	Jestem zwolennikiem	Jestem prze- ciwnikiem	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	30	41	29	1052
Płeć				
Mężczyźni	32	43	25	500
Kobiety	28	40	33	552
Wiek				
18-24 lat	27	39	34	151
25-34	32	43	25	186
35-44	33	43	25	192
45-54	33	44	23	226
55-64	24	48	27	127
65 lat i więcej	27	30	43	171
Miejsce zamieszkania				
Wieś	26	40	34	395
Miasto do 20 tys.	29	44	27	133
20 - 100 tys.	29	42	29	210
101 - 500 tys.	30	46	24	184
501 tys.i więcej mieszk.	45	34	21	129
Wykształcenie				
Podstawowe	19	41	41	303
Zasadnicze zawodowe	29	44	27	286
Średnie	35	41	24	368
Wyższe	49	32	19	95
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	51	30	20	76
Prac.umysł.niż.szczebła	31	43	27	96
Pracownicy fiz.-umysł.	37	44	19	78
Robotnicy wykwalifikowani	18	55	28	124
Robotnicy niewykwalifik.	25	47	29	45
Rolnicy	26	50	24	48
Pracujący na własny rach.	62	28	11	48
Bierni zawodowo				
Renciści	27	35	38	130
Emeryci	25	38	37	183
Uczniowie i studenci	25	37	38	56
Bezrobotni	29	42	29	113
Gospodynie domowe i inni	30	46	24	53
Pracuje w:				
sferze budżetowej	32	37	31	102
sekt. państw.,publicznym	32	53	15	106
sp. właśc. pryw. i państwa	29	49	22	111
sekt. pryw. poza rolnict.	40	39	21	173
prywatnym gosp. rolnym	23	50	27	56
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	25	42	33	167
276 - 399	23	48	28	133
400 - 549	26	45	29	230
550 - 799	32	41	27	160
Powyżej 799 zł	43	41	16	144
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	45	33	21	203
Średnie	27	44	29	496
Złe	26	41	33	350
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	27	40	33	68
Raz w tygodniu	26	41	33	565
1-2 razy w miesiącu	38	36	26	138
Kilka razy w roku	34	44	22	190
W ogóle nie uczestniczy	37	44	19	90
Poglądy polityczne				
Lewica	27	53	20	265
Centrum	29	43	28	278
Prawica	40	35	24	263
Trudno powiedzieć	22	33	45	247

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, podatki dochodowe powinny być:
1 - trochę niższe, ale bez ulg i odpisów; 2 - trochę wyższe,
ale za to z większą możliwością odpisów

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	29	27	1055
Płeć				
Mężczyźni	46	29	26	500
Kobiety	43	29	28	555
Wiek				
18-24 lat	40	40	20	151
25-34	38	40	22	186
35-44	44	28	28	192
45-54	53	23	24	227
55-64	48	24	28	127
65 lat i więcej	40	21	40	172
Miejsce zamieszkania				
Wieś	39	26	35	396
Miasto do 20 tys.	51	30	19	134
20 - 100 tys.	44	34	23	210
101 - 500 tys.	45	30	25	184
501 tys. i więcej mieszk.	53	28	19	129
Wykształcenie				
Podstawowe	42	21	37	306
Zasadnicze zawodowe	43	32	25	286
Średnie	45	33	22	368
Wyższe	51	32	17	95
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	51	33	15	76
Prac. umysł. niż. szczebla	45	33	22	96
Pracownicy fiz.- umysł.	41	36	23	78
Robotnicy wykwalifikowani	34	36	30	124
Robotnicy niewykwalifik.	67	13	20	45
Rolnicy	51	24	25	48
Pracujący na własny rach.	55	21	24	48
Bierni zawodowo				
Renciści	47	22	31	130
Emeryci	41	25	34	184
Uczniowie i studenci	40	37	23	56
Bezrobotni	41	31	27	114
Gospodynie domowe i inni	36	36	28	53
Pracuje w:				
sferze budżetowej	57	19	24	102
sekt. państw., publicznym	42	36	21	106
sp. właśc. pryw. i państwa	38	38	24	111
sekt. pryw. poza rolnict.	50	26	24	173
prywatnym gosp. rolnym	47	24	29	56
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	44	26	29	168
276 - 399	46	33	21	133
400 - 549	46	25	29	230
550 - 799	35	35	30	160
Powyżej 799 zł	56	29	15	144
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	44	34	22	203
Średnie	44	31	25	498
Złe	44	24	32	351
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	52	17	32	68
Raz w tygodniu	42	29	30	568
1-2 razy w miesiącu	47	32	21	138
Kilka razy w roku	45	31	24	190
W ogóle nie uczestniczy	47	31	21	90
Poglądy polityczne				
Lewica	46	30	25	265
Centrum	48	31	21	278
Prawica	47	32	22	263
Trudno powiedzieć	35	23	41	250

Tabela 4. Jak Pan(i) sądzi, czy proponowana przez rząd reforma podatkowa będzie korzystna czy też niekorzystna dla rozwoju gospodarczego kraju?
1 - Korzystna; 2 - Ani korzystna, ani niekorzystna; 3 - Niekorzystna

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	18	24	35	1052
Płeć					
Mężczyźni	25	19	32	24	499
Kobiety	20	17	18	45	553
Wiek					
18-24 lat	17	23	25	35	151
25-34	26	21	25	28	186
35-44	23	19	24	34	191
45-54	28	18	24	30	226
55-64	16	14	33	36	127
65 lat i więcej	19	11	18	52	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	19	14	23	44	395
Miasto do 20 tys.	24	22	21	33	134
20 - 100 tys.	23	21	25	31	210
101 - 500 tys.	18	23	31	28	183
501 tys.i więcej mieszk.	35	13	22	30	129
Wykształcenie					
Podstawowe	16	14	20	50	305
Zasadnicze zawodowe	20	17	28	36	285
Średnie	25	22	26	28	368
Wysze	39	19	25	17	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	41	15	26	18	76
Prac. umysł. niż. szczebla	27	18	23	33	96
Pracownicy fiz. - umysł.	28	15	28	29	78
Robotnicy wykwalifikowani	15	26	28	31	123
Robotnicy niewykwalifik.	23	25	23	29	45
Rolnicy	30	12	24	34	48
Pracujący na własny rach.	29	19	29	24	48
Bierni zawodowo					
Renciści	20	19	17	44	130
Emeryci	17	13	24	47	184
Uczniowie i studenci	25	14	25	36	56
Bezrobotni	17	19	28	36	113
Gospodynie domowe i inni	14	24	22	41	53
Pracuje w:					
sferze budżetowej	29	12	31	28	102
sekt. państw., publicznym	29	25	30	16	105
sp. własc. pryw. i państwa	24	24	25	26	111
sekt. pryw. poza rolnict.	23	18	23	36	173
prywatnym gosp. rolnym	25	14	24	36	56
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	19	19	26	36	167
276 - 399	19	16	28	37	133
400 - 549	23	21	24	32	230
550 - 799	22	18	29	31	159
Powyżej 799 zł	32	18	25	24	144
Ocena własnych war. mater.					
Dobre	34	19	20	27	203
Średnie	23	17	24	36	496
Złe	15	18	28	39	350
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	15	13	29	43	68
Raz w tygodniu	23	16	21	40	567
1-2 razy w miesiącu	27	22	26	25	138
Kilka razy w roku	16	24	28	31	188
W ogóle nie uczestniczy	26	12	36	27	90
Poglądy polityczne					
Lewica	14	24	34	28	263
Centrum	25	16	28	31	278
Prawica	36	16	20	28	263
Trudno powiedzieć	14	15	15	56	248

Tabela 5. Stan finansów państwa zależy od wysokości podatków wpływających do budżetu. Jak Pan(i) sądzi, czy należałoby: 1 - podwyższyć podatki, aby można było zwiększyć wydatki państwa na potrzeby kraju; 2 - nic nie zmieniać - pozostawić podatki i wydatki państwa na takim samym poziomie jak obecnie; 3 - obniżyć podatki, nawet gdyby spowodowało to konieczność ograniczenia wydatków państwa na potrzeby kraju

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	4	29	39	28	1055
Płeć					
Mężczyźni	4	32	41	22	500
Kobiety	4	26	38	32	555
Wiek					
18-24 lat	5	26	42	28	151
25-34	6	33	39	22	186
35-44	4	29	42	26	192
45-54	4	36	42	18	227
55-64	4	24	41	30	127
65 lat i więcej	3	21	30	46	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	2	24	38	36	396
Miasto do 20 tys.	6	32	40	22	134
20 - 100 tys.	5	26	44	25	210
101 - 500 tys.	7	34	39	20	184
501 tys.i więcej mieszk.	1	40	36	23	129
Wykształcenie					
Podstawowe	3	25	37	35	306
Zasadnicze zawodowe	3	32	40	24	286
Średnie	4	28	42	27	368
Wyższe	10	35	39	16	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	8	28	51	13	76
Prac.umysł.niż.szczębla	7	28	38	27	96
Pracownicy fiz.- umysł.	6	41	40	13	78
Robotnicy wykwalifikowani	2	43	40	15	124
Robotnicy niewykwalifik.	5	24	42	29	45
Rolnicy	6	26	38	29	48
Pracujący na własny rach.	3	30	40	27	48
Bierni zawodowo					
Renciści	2	23	40	35	130
Emeryci	3	21	36	40	184
Uczniowie i studenci	5	29	29	37	56
Bezrobotni	4	28	41	26	114
Gospodynie domowe i inni	3	29	40	28	53
Pracuje w:					
sferze budżetowej	5	32	35	29	102
sekt. państw.,publicznym	8	41	40	11	106
sp. właśc. pryw. i państwa	4	33	45	19	111
sekt. pryw. poza rolnict.	5	34	40	21	173
prywatnym gosp. rolnym	3	25	35	38	56
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	3	22	48	28	168
276 - 399	1	30	47	22	133
400 - 549	4	32	39	25	230
550 - 799	5	29	35	30	160
Powyżej 799 zł	8	32	40	21	144
Ocena własnych war. mater.					
Dobre	8	27	34	31	203
Średnie	3	33	38	26	498
Złe	3	24	45	27	351
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	3	30	33	34	68
Raz w tygodniu	4	27	41	29	568
1-2 razy w miesiącu	4	28	37	31	138
Kilka razy w roku	5	31	40	24	190
W ogóle nie uczestniczy	6	38	37	18	90
Poglądy polityczne					
Lewica	4	35	43	18	265
Centrum	5	27	43	25	278
Prawica	5	35	35	24	263
Trudno powiedzieć	2	18	36	45	250